

15
Փարս

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
Փարս

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Գօլդայ և Գաւառացի համար 7 արծաթ մեծիտ կանխիկ : Գաւառացի Գօլդայ տարեկան ծախսը մեր վրայ է : Վեցամսեայ և եռամսեայ բաժան մորթը ալ կը ճշգրտուին :

Լրագրոյ վերաբերեալ գիր կամ համակ պետք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Ռիգա փաշա խան Թ. 14 : Խմբագրութեան ուղղելու գիր ետ չընտրուիր : Եւրոպայում առողջ մեկ ամիսով համար 3 դրոշ է : Աւելի անգամի համար սակարկութիւն կը լինայ :

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎԸ

Համագումար ժողովոյ վերջին երկու գումարումները առիթ տուին ճանչընելու Ազգին թէ ինչ ողբալի վիճակի մէջ է սոյն ժողովը :

Նախանձն ու ատելութիւնը՝ բռնեալ տեսնուեցան քանի մը փառասէր ու անարժան կեդրականաց սրտին մէջ, որք իրենց կոյր գործի ընելով շատ մը անուշ ու դիւրախաբ եկեղեցականներ, իրենք զիրենք ընտրելի ներկայացնել տուին առաջին գումարման մէջ՝ Կրօն, Ժողովոյ, Դուրս ձգել տալով այն երկու ցանկէն եւ այնպիսի եկեղեցականներ որք քան զիրենք շատ բարձր են հանճարով, արժանեօք և եկեղեցւոյ և Ազգին մատուցած անժխտելի ծառայութիւններովը :

Երբ Համագումար ժողովոյ վերջնութեւնստին մէջի Կրօն, Ատենի համար պատրաստած տառն և հինգ ընտրելեաց ցուցակն ի հրապարակ ելաւ, հասարակութիւնը զարմօք և ցաւ զգաց որ այն ցուցակին մէջ չէին տեսնուեր Գեր. Խորէն սրբադանի և Մկրեան Հօր պէս նշանաւոր եկեղեցականաց անուանքը, որոց մին՝ եպիսկոպոսին դատուն փառքն է, և միւսըն՝ քահանայական դատուն պատիւը : Այլ նոցա տեղ կը բռնէին այնպիսի կղերականք ոմանք որք եկեղեցականութեան նախադիրքն են դժբաղդաբար :

Բայց երբ այսօր կը տեսնէ հասարակութիւնը որ Համագ. Ժողովոյն վերջին նստին մէջ պատրաստուած է ընտրելեաց անհաջին շարքին մէջ նոյն բանիբուն, փորձառու, ազգասէր և հասարակաց համարման իրաւամբ արժանացեալ երկու եկեղեցականաց անունները ի բաց արտաքսուած են, և դարձեալ անարժաններն և անարգները կրօնական ժողովոյ ընտրելեաց ցուցակին մէջ բաղմութիւն քուէներով փառաւորուած են, այս անգամ չէ թէ ցաւ կը զգայ ողջամիտ հասարակութիւնը՝ այլ զայրոյթ և նողկանք :

Եւ իրարէ ինչպէս կարելի է հանդուրժել տեսնելով Համագումար ժողովը՝ կուզենք ըսել Թուրքիոյ բարձրագոյն եկեղեցական ժողովը, խաղաղիկ եղած քանի մը նախանձոտ ու անձնամուր եկեղեցականաց ձեռք, որք կուէն ըզ-

կեդրոնային կրօնական ժողովը Հայոց կազմել տալ ոչ եթէ ընտիր եկեղեցականներէ, ինչպէս որ վայելէ, այլ կուզեն իրենք զիրենք ընտրել տալ, և իրենց ընկերակից կը նշանակեն յընտրելութիւն այնպիսի եկեղեցականներ որոց ամենամեծ մասին տգիտութիւնը, և ամեն անփորձութիւնը, և այլոց անարժանութիւնը հասարակաց ծանօթ են :

Այն է ընտրելեաց մէջ կառնուին այն անարժան և պատժապարտ կղերականներ, որպէս զի լցուի, և դուրս կը մերժեն Խորէն սրբադանի պէս, Մկրեան Հօր պէս անուանի եկեղեցականներ :

Ինչ քան զայս մեծ ապացոյց իրենց նախանձոտութեան և փառամուր ձկառումներուն զոր իրենց ապականեալ սրտերուն մէջ կը տածեն :

Միթէ սոյն մաքրակրօն հալոց խիղճը չը վկայեր որ Խորէն սրբադան, Սիմօն սրբադան, Եղիշէ վրդափ. Այվազեան, Տաճատ վրդափ. և Մկրեան Հայրը գէթ այնքան արժանապատուութիւն ունին որ է ընտրելեաց ցանկին գոնէ վերջինները ըլլային, մինչդեռ այն ցանկին մէջ կը տեղաւորին այնպիսի եկեղեցականներ որոց ոմանք իրենց գինովութեամբը ծանօթ, այլք իրենց դայթակղական վարուցն համար պաշտօնազուրկ եղած, և շատեր իրենց տգիտութեանն ու խակութեանն համար հասարակաց արհամարհանօք կը վարձատրուին արժանապէս :

Համագումար ժողովը պիտի ջանայ անաւանդ աշխատի փափուկ ժամանակ մը որ եկեղեցականութեան ծաղիկը ներկայէ Ազգային ժողովոյ, իսկ նա այս երկու անգամ եւ եկեղեցականութեան կղկղանքը կը բերէ կը մատուցանէ ազգին (շատ քիչ քաջաբաւութեամբ) որ իւր կրօնական իշխանութիւնը յանձնէ այն պիսեաց ձեռք որոց շատերը կրօնական իշխանութեան դաւադանին հարուածները կրելու արժանի են ամենայն իրաւամբ :

Արմաշու քաղաքագիւն վանքին երկու նորաբոյս ծաղիկներն, Եղիշէ և Տաճատ Մ. վարդապետը, աշխատասէր և գրչի տէր եկեղեցականներ՝ կը հալածուին իրենց տգէտ կրօնակից կղերականներէն, որք չեն ուզեր որ նոքա կրօնական ժողովոյն մէջ աթոռ ունենան, որպէս զի իրենց տգիտութիւնը չդատապարտուի :

Մկրեան հայրը՝ որ երկու Գաղտնիքը

ներու փոխանորդութեան պաշտօնը կատարեց մեծ գործունէութեամբ, և անոնց պաշտօնութիւնները ծածկեց իւր աշարջութեամբը, որ ինքը քահանայ, բայց քահանայից դասէն շատ վեր պատիւ ունի իւր փորձառութեամբն, յաջողութեամբը, գրչով ու ազգասիրութեամբը, կը հալածուի նոյն իսկ նախանձոտ երիցակիցներէն ու մանաւանդ զինք չը բաշտող անձնահաճ ու ապիկար եպիսկոպոսներէն, որ թող չեն տար որ այսպիսի արժանընտիր քահանայ մը մտնէ է ընտրելեաց երկար շարքին մէջ :

Իսկ Խորէն եպիսկոպոս, սոցա ամենուն աչքին փուշն է, սոցա բոլորին ալ գաղանձածածակ մեքենայութեանցը նըպատակն է, որք տունէ տուն վազելով, խանէ խան մտնելով, ականջէ ականջ կը փոփոսն, կաղերասն, կը քծնին, որպէս զի է ընտրելեաց մէջ չկարենայ մտնել այն բարձրատիճան եկեղեցականը՝ որոյ հանրածանօթ հանճարոյն ճառագայթները նոցա նախանձոտ ու չարալիր աչքերը կը շլացնեն, ու նոցա խաւարամած որտեղը դառնութեամբ կը լեցնեն :

Խորէն սրբադան որ գրեթէ քան առօրինակ է ի վեր Ազգային եկեղեցւոյ կը ծառայէ այնքան եռանդով, այնքան հասարակութեամբ, որ հանճարափայլ գրչով ու պերճախօսութեամբը պատեւազմած է և կը պատեւազմի Ազգին և եկեղեցւոյն թշնամեացն դէմ, որ չորս հինգ անգամ կրօնական ժողովոյ անգամ ընտրուած է, և ամեն անգամ եւս կամ նոյն ժողովոյ դեր-Ատենապետն եղած է, և կամ Ատենապետը, բայց և միշտ այն ժողովներուն հօգին ճանչցուած է, որ բարձր պաշտօններ կատարած է յանուն Ազգին Եւրօպոյ մէջ, վայելելով Ազգին ունին ու վստահութիւնը, Խորէն եպիսկոպոս՝ այսօր վար կը դատուի գիւնեմով, պատժապարտ, անբարոյական, անփորձ ու տգէտ եկեղեցականներէն ի Համագումար ժողովոյն, թէ և նորա նախադասութեան Աթոռը կը վարէ, և արժանի չըլլար որ դոնէ այն անարժան եկեղեցականաց չափ քուէ ստանայ Համագումար ժողովոյ երկու վերջին գումարումներուն մէջ :

Արուն է նախադիրքը :

Նախատինքը՝ ոչ Խորէն եպիսկոպոսին է, ոչ Եղիշէ ու Տաճատ վարդապետաց և ոչ Մկրեան Հօր : Այլ նախատինքը այն

Համագումար ժողովոյն է՝ յորում արժա-
նիքը չը գնահատուի, յորում անարժա-
նութիւնը կը փռուաւ որով, և յորում
նախանձոտ և փռուաւնդիւր եկեղեցա-
կանք ոմանք կը յաջողին կրօնական ժո-
ղովը նուազագոյնը իրենց հետ:

Բայց Ազգը գիտէ զնահատեւ վերոյիշ-
եալ արժանեւոր եկեղեցականները:
Համագումար ժողովը զանոնք անպատ-
ուել օւղելով՝ աւելի՛ ևս արեւի ըրաւ
Ազգին, և նոյա անմոռանալի ծառայու-
թիւնները ողջամիտ հասարակութեան
մտքին մէջ արժարժեց:

Խորէն եպիսկոպոս և իւր ընկերք՝ պի-
տի վարձատրութիւն Ազգէն իրենց արժա-
նի պաշտօններն ընդունելով ի ժամանա-
կին, յամօթ յաջողկոտ և նախանձոտ ե-
կեղեցականաց:

Ատենապետաց դիւանը շաբաթ օր
գնումարելով, Բողոքական ժողովոյ ընտ-
րելեաց ցանկ մը պատրաստեց:

Այսօր ալ Արքազարի և վարչական մի-
ջանի խնդրոց կարգադրութեան համար
պիտի գումարի:

Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ Հայ-
րը որ անձնական տկարութեան պատճա-
ռաւ շաբաթէ մը ի վեր Պատրիարքարան
չկարենալով իրթալ, իւր տանը մէջ կը
կատարէր Պատրիարքարանի վերաբերեալ
բոլոր խնդիրները, գոհութեամբ ի մա-
ցանք թէ առողջանալով, Ատենապետաց
գիւղանին պիտի նախագահէ այսօր:

Երուսաղէմի Ամեն Ս. Պատրիարքն ալ
բաւրովին առողջացած ըլլալով, երէկ Մայր
եկեղեցի իջաւ և քարոզով մխիթարեց
ժողովուրդը:

Խմբագիր Տէր Հայրենիք լրագրոյ
Ներկայեալ գիրս, զոր յանձնած եմ
Ազգ. ժողովոյ վսեմ Ատենապետ Հիւն-
տիի, կը խնդրեմ որ հրատարակել հա-
ճիք առ սէր ճշմարտութեան:

Վահան վարդապետ
1882 հոկտ. 18 Պարտիզակցի
Գում-գաբու

Վսեմափայլ Տէր Ատենապետ Ազգ. Ե-
րեսփոխանական ժողովոյ:

Ազգ. ժողովոյ վերջին նստին մէջ երես-
փոխան Սուրենեան էֆէնտի ըրած հան-
րածանօթ յայտարարութիւնն ի մասին
Համագումար ժողովոյ ցանկին, մեծ ցաւ
և զարմանք պատճառեց բողոքաց և ինձ:
Արդարեւ տեսակցութիւն մը տեղի ու-
նեցաւ յիշեալ էֆէնտիի և մեր մէջ, և
խօսակցութեան նիւթն էր Համագումար
ժողովոյ ցանկը, այլ այս տեսակցութիւ-
նըն պաշտօնական հանգամանք մը չու-
նենալուն՝ շատ բաներ երկուստեք ըս-
ուած են համարձակբար, զորո տոյժմ
դժուար է մեզ ճշդել, բառ առ բառ յի-
շել և առաջի դնել, սակայն և այնպէս
քանի որ խնդիրն այսօր տարբեր գոյն և
կարևորութիւն ստացաւ, և այս պատ-
ճառաւ ոչ միայն պատկառելի ժողովոյդ
դժգոհութեան, այլ և քանի մը պատ-
ւարժան եկեղեցականաց վշտանալուն

առիթ և տեղի տրուեցաւ, վասն որոյ
պարտ անձին կը համարիմ փութալ և յա-
ւելլել յիշեալ յայտարարութեան համար
ինչ ինչ կէտեր և պարագայներ, որք ան-
երկմիտ եմ թէ մեծապէս պիտի նպաս-
տեն բուժել դայթակղեալ մտքերը և ևս
առաւել վշտագնեալ արտերը:

Իրողութիւն մ'է արդարեւ, այսինքն
Գեր. Գրիգոր Ալէտթեան և Եղնիկ Ա.
պահունի եպիսկոպոսաց, Արժ. Յովհան-
նէս Վ. Արշարունեայ և իմ Ղալաթիո
գումարուին ու գիշերն իսկ հոն անցը-
նելը. և այս՝ թէ պատրաստելու այն ծը-
րագիրն, որ կրօն. ժողովոյ իրաւասու-
թեանց կը վերաբերէր, և թէ մանա-
ւանդ այս մասին պատրաստութեամբ
գալու Համագումար ժողովոյ, որ տեղի
պիտի ունենար հետեւեալ օրը:

Ճշմարտութիւն մ'է նաև իմ Սուրէն-
եան էֆ. ի յայտնելու թէ Գեր. Տ. Խորէն
որբազան, յարեցի (որովհետև նա աւել-
ի մեր խօսակցութեան նիւթ եղած էր),
եկեղեցականութեան մէջ մեծ համա-
րում մը չէր վայելէր իր փռասիրու-
թեան պատճառաւ, որ եկեղեցւոյ և ե-
կեղեցականութեան հակառակ կը թը-
ւէր, իսկ Գեր. Տ. Մկրտանի համար
պատճառ մը յայտնած չեմ, նա մանա-
ւանդ պէտք և հարկ մ'ալ չէր երևէր:
Այլ զայս բացարձակապէս կը յայտարա-
րեմ թէ ոչ Խորէն սրբազանի և ոչ ու-
րիշ Ս. Հարց համար եկեղեցւոյ և եկե-
ղեցականութեան թշնամի ըսուած է,
զի տեղի չկայ:

Սուրէնեան էֆ. ի այն դիտողութեան
վրայ թէ Ընդհանուր ժողովն անտարբեր
չլինար միայն հարկէ ի մասին այնպիսի
զրկողութեան մը, պատասխանեցի թէ ոչ
ոք կրնայ և իրաւունք ունի բանալով
մեր ազատ կամաց վրայ, մեր խիղճն ու
գիտակցութիւն ում որ կը թելագրէ ա-
նոր կուտանք մեր քուէն, ոչ ապաքէն
օրէնքը՝ ոտհամարութիւնն ալ պայս կը
պահանջէ: Յաւելի միանգամայն թէ, ե-
թէ երբէք Սուրէնեան էֆ. ի ըսածին աչէս
երեսփ. պատկառելի ժողովոյ դիտողու-
թիւնն հրաւիրէ ցանկը, մեր երեսփոխան
Ս. Հարց և նոյն իսկ Մատթէոս սրբազան
չպիտի վարանին հարկաւ պաշտպանել
մեր ցանկին օրինաւորութիւնը: Այս կեր-
պով և առիթիւ էր աւտօրիկ Գեր. Տ. Մատ-
թէոս սրբազանի յիշատակութիւնը:

Չայտնելի ի գիտութիւն պատկառելի
ժողովոյդ յայտարարելէ յետոյ՝ կը հա-
մարձակիմ դարձեալ կրկնել թէ յանցանք
ուրեմն կը գրուի մեզ մեր գործոց կա-
րևորութիւն տալն ու աշխատիլ, համո-
զելն ու համագումրի, և այլն: Ո՛չ ապա-
քէն Սահմանադրական աշխարհի մէջ սո-
վորական անխուսափելի դառնում է այս:

Յանուն խորհրդարանական կենաց այս-
պիսի մի ընթացք գովելի համարելով,
Մնամք խորին յարգանք
Վահան Վ. Տ. Միսնասեան
Պարտիզակցի

1882 հոկտեմ. 17
ի Գումգաբու

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Շէյխ Ուպէյտուլլահի Մուսուլ եր-
թալու մասին զոր շաբաթ օր հրատարա-

կեցինք, Էքսփրէս հետեւեալ տղերքը կը
գրէ:

« Բ. Դուռը հեռագիր մը հասաւ չէյխ
Ուպէյտուլլահին, որ ընտանեօք Մու-
սուլ երթալու և իւր օրդին Պօլիս զրկե-
լու դիտաւորութիւնը կը յայտնէ: Շէյ-
խին որդին կայսերական դիւանի քար-
տուղար Գեաւիլ պէյի հետ պիտի ընկե-
րանայ, որ վերջին ատեններս մասնաւոր
պաշտօնով Հէքեարի չէյխին քով զրկե-
ւած էր, Գեաւիլ պէյ իւր պաշտօնն ա-
ւարտելով, մայրաքաղաքս դառնալու
պատրաստուած էր »:

— Սէլանիկէն կը գրեն թէ Թուրքո-
Հելլենական սահմանագլխի (սնդրոյն) օս-
մանեան քովսէր Բաիֆ պէյ և Հիւանի
պէյ Սէլանիկէն Սէրֆիցէ գացեր են որ
սահմանագլխի զօրաբաժնին բանակա-
կեդրոնն է, ուրկէ հելլենական քովս-
սէրները պիտի դիմաւորեն սահմանա-
գլխին որոշուած տեղն երթալու համար:

— Վանայ անգղիական նորընտիր փոխ-
հրապետ Պ. Էյրէս այսօր վաղը իւր
պաշտօնատեղին կը մեկնի:

— Ռուսճուքի անգղիական նախորդ-
հրապետ սըր Բոպէրթ Տալիէլ մայրա-
քաղաքս եկաւ:

— Պուլղարիոյ անգղիական ընդհանուր
հրապետութի պաշտօն վարող Պ. Բէնէտի
այսօր մայրաքաղաքս հասաւ և քանի մը
օրէն Անգղիա կը դառնայ:

— Կարնոյ նախորդ անգղիական հիւ-
պատոս Պ. Էվէրէթ ալ որ քանի մ'օրէ
ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, առ-
ժամեայ կերպով Անգղիա կուղևորի:

— Երուսաղէմի Յուսէֆ Պատրիար-
քական ընտրութիւնը կատարուելով, Ս.
տեղեաց յունական միաբանութեան գըլ-
խաւոր քարտուղար Փօթիիւս արքիման-
տրիթըքուէից մեծամասնութեամբ Պատ-
րիարք ընտրուեր է: Նորընտիր պատրի-
արքը ի մօտայ Պօլիս պիտի գայ յունաց
Ս. Պատրիարքին այցելելու և Բ. Դրան
նախարարաց ներկայանալու համար:

— Աթէնքի Փօթիա լրագրիւրը կը ծա-
նուցանէ թէ Պ. Ժօրժ Զարիֆի Թեսա-
ղիոյ մէջ ունեցած Սօֆատէս գիւղը իւր
բոլոր կալուածներով գիւղին բնակչաց
թողել է, որ և՛ հազար ոսկի կարծէ
այսօր: Նորընտիր սեփականատեարք բուն
արժէքին հարիւրին վեց տոկոս պիտի
վճարեն Պ. Զարիֆիի:

— Եգիպտոս արշաւող անգղիական
բանակին սպայաժողովոյ գլուխ Ատէյ
չօրավարը ձիարալծարի կառավարչ կար-
գուեր է:

— Եւրոպական լրագրիւրը կը գրեն թէ
Խըշիվը Թէլ-Էլ-Բէպիրի պատերազմին
ներկայ գտնուող լրագրաց թղթակիցնե-
րուն նոր շինուելիք շէտքարամէն մէյմէկ
հատ նուէր տալ որոշեր է:

— Մոսկուացի կին մը կանանց բժշկա-
կական նոր հաստատութեան մը համար
50 հազար ռուպլի նուիրեր է:

ԲԱՑՈՒՄ ԳԱԽԱՌԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ—ՐՈՒՄԷԼԻԻ

Էքսփրէս հոկտեմբեր 26 թուով հե-
տեւեալ նամակը կընդունի Փիլիպպէն:

« Դաւաւալին ժողովը հանդիսաւոր
կերպով բացուեցաւ երէկ »:

«Ճիշդ կէս օրին իշխանը՝ զօրապետի համազգեստով և Օսմանիէ՝ թուաձին կարգի ականակուս պատուանշանը կուրծքը կախած զօր վեհ. Սուլթանը նուիրած էր իրեն ի Պօլիս, ընկերակցութեամբ բոլոր տնօրէններու, քանի մը բարձրագոյն պաշտօնէից, իւր թիկնապահներու և ուղարկներու, պաշտօնն սանդուխէն վար իջաւ: Նուազածուաց խուսքը «Մարիցա» պուլշարական ազգային երգը կը նուագէր: Խորհրդարանը կառավարութեան ապարանքէն երեսուն կանգուն հեռի է, որոյ ճամբուն վրայ զօրքերը շարուած էին մեծ կարգաւարութեամբ և զէնքերն խոնարհած:

«Իշխանը զօրականաց քաղցր անհարկ մ'ուղղելէ և քանի մը շնորհակալութեան բառ ուղղելէ վերջը խորհրդարան մտաւ, ուր 56 երեսփոխանաց և բարձրագոյն կարգի հանդիսականաց ծափահարութեամբն ողջունուեցաւ:

«Կառավարութեան բարձրագոյն պաշտօնատարը, մեծ տէրութեանց ներկայացուցիչը, ամենքն իրենց համազգեստով և բազմաթիւ օտարազգի երևելիք որոց մէջ կը գտնուէր երբեմն գանձուց տնօրէն և այժմ Օսմանեան պանդայի ընդհանուր վերապահուիչ Պ. Շմիտ, ուն տարադպրութեան ներկայ կը գտնուէին:

«Հասարակաց կրթութեան տնօրէնը որ նախագահական աթոռոյն ալ կուրծքը կը գտնուէր, որուն վրայ բազմած էր

կուսակալը, երեք պաշտօնական լեզուաւ այն է պուլշար, տաճիկ և յոյն, հետեւեալ բացման ճառը կարդաց. (վաղը)

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԲ

Թուեալ 27 հոկտ.

Թուեալը կուսակալ Մէհմէտ էլ Սաւըբ փաշա այս գիշեր վախճանեցաւ: Սէյիտ Ալի պէյ, գահաժառանգ իշխանը անոր տեղ անցաւ:

(Սէյիտ Ալի պէյ վախճանելոյն փոքրիկ եղբայրն է հինգ տարեկան):

Փարիզ 28 հոկտ.

Լիոն քաղաքին և Մօնթէլէմին գիւղին մէջ տինամիթի միջոցաւ եղած ոգւործութեանց պատճառաւ, ներքին գործոց պաշտօնեայն հրամանագիր մը հրատարակեց, որ տինամիթի գործածութեան վերաբերեալ կանոնադիրը կը պարունակէ. այս կանոնադիրը գործարանէն մինչև որոշեալ տեղին տինամիթ զըրկելու պայմանները կը ճշդէ. Մօնթէլէմին գիւղին մէջ միշտ զօրք պիտի մընայ:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արևելեան-Բուլղարի կուսակալ Ա. Լէքօ փաշա աղերսագիր մը պիտի մատուցանէ Բ. Դրան՝ խնդրելու համար որ իւր կուսակալութեան վճարած տարե.

կան 240,000 ոսկոյ հարկը նուազի:

Վաղը կըսէ թէ, Բուլղարի նման բերրի և հարուստ երկրի մը համար 240 հազար ոսկիի տարբը նշանակութիւն չունի, մանաւանդ որ դաշնադրութեանց համեմատ երկրի մը վճարելիք տարբը իւր հասութից երրորդ մասին չափ պիտի ըլլայ: Եթէ Արևելեան-Բուլղարի 720 հազար ոսկի հասոյթ չարագրեր, ըսել է նորա վարչութեան մէջ մեծամեծ գաղաթիւներ կը լինին:

— Եգիպտոսէն հասած վերջին տեղեկութեանց համեմատ նախարարապետ Րիազ փաշայն նոր շրջաբերական մ'ուղղելով Եգիպտոսի փոքրիկ կառավարաց, հրամայեց է որ ամեն կողմ հանդուժակութիւնը ըլլան վերջին դէպքերու մէջ որք և այլի մնացողներուն բաշխուլ համար:

— Վեհ. Սուլթանի երկրորդ օրենքադատ Օսման պէյ, տալին օրենքադատ անուանեցաւ:

— Ժէնէրալ Ուօլալէյ, երէկ Լանարո հասեր, ցկեանս ամսական և լսրաւ անտիճան ընդունել է:

— Ամերիկայի գեղական Ուալլէն զօրավարը յառաջիկայ հինգշաբթի երեւոյս աղէմ ուխտի կերթայ. գեղական Սիրիա այցելելէ յետոյ իտալիա ալ պիտի հանդիպի և երկու ամսէ վերջը մայրաքաղաքը պիտի դառնայ:

— Պէտք է ուրեմն Մուլէնը տեսնել, պօռաց կօհիէ դէպ ի դուռը յառաջանալով:

Սակայն նեղ անցքէն գուրս ելնելու տոտն պահապան զինուոր մը արգիլեց:

Կօհիէ ուղեց դիմադրել:

— Անցնիլն արգիլուած է, ըսաւ պահապան զինուորը:

— Ինչ, անցնիլը ներելի չէ:

— Ոչ:

— Բայց ես կօհիէ նախագահն եմ:

— Անցնիլն արգիլուած է, ինծի եղած հրամանն այս է:

Կօհիէ զգաց որ այս հրամանը չպիտի կարենար եղծել. բռնութիւն գործածելն ալ անկարելի էր. ուստի սենեակը վերադարձաւ:

Այս միջոցին Մօրօ Մուլէնի կը ներկայանար ինքը. զինքն արդարացնելու համար:

Բայց նախկին տնօրէնը առանց անոր լսել ուղղելու կրնակը դարձուց. և որովհետեւ Մօրօ կը պնդէր:

— Զօրապետ, ըսաւ անոր, նախասենեակը գացէք. պահապանաց տեղն հոն է:

Մօրօ գլուխը ծռեց. այն ատեն հասկցաւ թէ իւր համբաւին աղիտաբեր ինչպիսի թակարդի մը մէջ ինկած էր:

Ժամը հինգին Պօնաբարթ վիթրուալ փողոցին ճամբան կը բռնէր. Փարիզի բոլոր զօրապետները և բարձրագոյն սպայները հետը կընկերանային:

Ամենէն կոյրերը, անոնք որ այգեկութի ամսոյ 13ը չէին տեսած, անոնք որ Եգիպտոսէն վերադարձը

տրամադրէ որ գործադրութեան համար երեք հօգի պէտք է ըլլաք. դուք երկու էք. և ով որ օրինաց կը հակառակի, ինչպէս քիչ մ'առաջ ըսիք, ապստամբ է:

Ետոյ թուղթը նախագահին տալով. Պարրաս քաղաքացւոյն հրաժարականը Սիէյէզ և Տիւքօս քաղաքացեաց հրաժարականին հետ միացուցէք, և Հնդից կառավարութիւնը դադարեալ հրատարակեցէք: Ես ալ իմ զինուորներուս պիտի հրատարակեմ:

Մուլէն և Կօհիէ շուարեալ մնացին: Պարրասի հրաժարականն իրենց բոլոր խորհուրդները վեր ի վայր չըջեց:

Պօնաբարթ Հնոց Ժողովին հետ ալ գործ մը չունէր, և Թիւլլըրի հրապարակին մէջ ընելիք շատ բան ունէր:

Որի հետ որ վեր ելած էր, անոնց հետ ի միասին վար իջաւ:

Հազիւ զինուորները զայն տեսան, «Կեցցէ Պօնաբարթ» աղաղակեցին ամենայն ջերմեանով:

— Զիւն վրայ ելաւ և ականակ մ'ըրաւ ըսելու համար թէ խօսիլ կուղէր:

Տաղը հազար ձայն անմիջապէս լռեցին և մոգական լռութիւն մը տիրեց:

— Զօրականք, ըսաւ Պօնաբարթ այնպիսի ահարկու ձայնով մը որ ամենքն ուղիւնցին, ձեր զինակիցները որք ուսմանագլուխն են, ամենէն կարեւոր պիտոյնքն զրկուած են. Ժողովուրդը թշուառ է: Այնքան չարեաց հեղինակ են այն խուլաբարը, որոց դէմ հաւաքեցի զձեզ այսօր: Կը յօւսամ քիչ պահէն

مسافر خانہ عمومی
HOTEL INTERNATIONAL N. 40
ΞΕΝΩΝΑ ΪΕΘΝΗΣ
ՀԱՄԱԶԳԻԱՅԻՆ ՀԻՒՐԱՆՈՑ

Այս հիւրանոցն հաստատուել է Մաշ-
Տուր-փաշայի վարի կողմը կամրջին մօտ,
Հաճիկէօյէթի միջին զէմը Մարտի-թալը
փողոցի թիւ 40, ապահով մաքուր և
լաւ տեսակ է, և հաճիկերն չափաւոր, ընտա-
նիք ալ կրնան հանգիստ ընել. ունի ճա-
շարան և սրճարան մը՝ ամեն օր
ըտեղերով զարդարեալ. Պօլսոյ մէջ
այսպիսի հիւրանոցի մը նմանը չկայ,
վերջապէս ըստ ամենախի գոհ կըլլան
լաճախորդքը: Ապա - իւր - ձեռքը

ՃԵՆԱՊԸ ԱՇՔ

Սոյն հետաքրքրաշարժ եւ քեղեցկահիւս
վիպասանութեան առաջին եւ երկրորդ հա-
տորը ասկէց առաջ հրատարակուած ըլլալով,
նիւակ երրորդ հատորն եւս ի լոյս ընծայուե-
ցաւ (Յէճմուարի Հալաթիտ) լրագրոյ տպարա-
նէն Հայերէն մաքուր տպագրութեամբ եւ
տաճկերէն լեզուաւ:

Կը գտնուի մասնաւորապէս կամրջի գլուխ
պոստի Պօղոս ագապին խանութը, նոյնպէս Բե-
րա ծխալաճառաց եւ բոլոր ձեռքէ լրագիր ծա-
խողաց քով: Գին 12 դահեկան:

ԳԻՋԱԿԱՆ ԱՌՏԵՐՈՒ ՀԵՏԵՒԱՆՔ

Սոյն սլաւոնական գործը որ գաղղիացի մե-
ծանշակ բժիշկ Թիսոյի երկասիրութիւնն է
մարդկային ընկերութեան սերմը հորցնող գի-
շտութեան վրայ կը խօսի ամէն հասակի ընթերց-
ման արժանի գիրք մ'է եւ կը ծախուի ամեն
գրալաճառաց քով գին 6 զրուշ:

ՏԻՐ-ԿՄԱՍԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Բիգա փաշա խան քիւ 14

Փ Ա Ն Ա Ս Է

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐԱՑԻՈՅՆ

Կը ծախուի Միլասեան եւ Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ:
Փանասէն իւր օգտակարութեամբն, ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպայի, նոյնպէս եւ Թուրքի-
այի ալ եւ ալ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է:

Փանասէն գեղացւոյն եւ գաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն
մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու գեղ եւ դարման հասիւ կը գտնուին:
Փանասէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով բոլորովին անվնաս է: Փանասէն այրածին ցաւը
կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ. նոյնպէս եւ մարմնոյն կտրուած ու ճմուռած տեղե-
րուն ցաւն ու բորբոքը չուտով կ'անցնէ:

Չղային, յօղային եւ ոսկրային տառապանքները բուժելով՝ տաքնապէս կը հան-
դարտեցնէ: Ստամոքսի, փորի եւ աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յառաջ եկած դժուարու-
թեանց առաջը կ'առնուի:

Փանասէն ակոյսի տոտիկ ցաւերը չուտով կը բուժէ: Մարմնոյն կտրուած կամ վիրա-
ւորեալ կողմերն առաւ փանասէն քսելով չուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին: Փանասէն կը
բժշկէ նաեւ փորհարութիւն, թանչք, հաղ, ջերմ, կոկորդի բորբոք եւ ուռեցք, մէջքի ցաւ
եւ այլ զանազան անտեր, որոց սկզբնապատճառը գրեթէ նոյնն են: Այսպէս կը վկայեն շա-
տեր, որք փորձած են: Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտք եւ ճանապարհորդք իրենց
մօտ փանասէն պահելով եւ յանկարծական դժուարութեանց ատեն գործածելով՝ մեծ օգուտ
կը քաղեն եւ ծանր հետեւանաց առաջը կ'առնուին: Փանասէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն
վրայէն քսելով եւ թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը գործէ:

Գործածութեան կերպը հետն է: Գլխաւոր վաճառատնըն է, Ղալաթիոյ Նէնի-ձամիի դրան
կից Միլասեանին Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքի գեղազործաց քով ու գա-
ւառներն ալ կը գտնուին:

ի յաղթութիւնն առաջնորդել ձեզ. բայց առաջուրն
պէտք է անկարողութեան դատապարտել ամեն անհր
որ հասարակաց անդորրութեան և ընդհանուր յառաջ-
դիմութեան հակառակել կուզեն:

— Բանակը, կոմ գիկտատորակոն կառավարութե-
նէն ձանձրացած կամ մոգական մարդուն դիւթիչ լեզ-
ուէն հրապուրեալ՝ որ գինւորները յաղթութեան տանիլ
կը խօստանա, խնդութեան աղաղակ բարձրացուց,
որ բոցավառ վառօդի նման Թիւլլըրիէն Բարուսէլ,
Բարուսէլէն հեռաւոր փողոցներն արձագանք տուաւ:

Պօնաբարթ ասկէ օգուտ քաղելով, Մօրօի դար-
ձաւ. և

— Զօրապետ, ըսաւ անոր, ձեր վրայ ունեցած
վստահութեան հաւատքի նկուղեմ տալ ձեզ: Պէրնա-
տօթ զոր իմ տունս թողի և չուզեց ինձի հետեւիլ, յան-
դաղնեցաւ ըսելու թէ Հնդկի կառավարութիւնը եթէ
հրաման մ'ընէ իրեն, ինքը պիտի պարտաւորի զայդ
հրաման գործադրելու ընդդէմ խռովարարաց: Զօրա-
պետ, Լիւքսէնպուրկի պահպանութիւնը ձեզի կը յանձ-
նեմ. փաթիլի հանդարտութիւնը և Հասարակապետու-
թեան փրկութիւնը ձեր ձեռքն են:

Եւ առանց Մօրօի պատասխանին սպասելու, ձին
մտրակեց և գծին հակառակ կողմը դնաց:

Մօրօ զինուորական փառասիրութեամբ, այս մեծ
թաւրերդութեան մէջ դեր մը ստանձնելու յօժարած
էր, և ստիպուած ընդունելու այն պարգևը զոր հե-
ղինակը կուտար իրեն:

Կօհիէ և Մուլէն Լիւքսէնպուրկ վերադառնալով,
ընտալ փոխգնդութիւն մը չը տեսան. բոլոր պահապան-

ները իրենց պաշտօնին գլուխն էին: Ուստի նախագա-
հին սրահը մօտն խորհրդակցելու համար:

Բայց հազիւ խորհրդակցութեան սկսած էին, Լիւք-
սէնպուրկի հրամանատար Ժիւլպէ զօրապետը Տնօրէնու-
թեան պահապան զօրաց հետ Թիւլլըրի Պօնաբարթին
քովն երթալու հրաման ընդունած էր. և անոր տեղ
Մօրօ կուգար Լիւքսէնպուրկ, Պօնաբարթի տեսնախօ-
սութեամբ արեւեցեալ զօրաց հետ:

Սակայն երկու տնօրէնները Հինգ-Հարիւրոց ժողո-
վին պատգամադիր մ'ուղղեցին, յորում կատարուած
եղելութեան դէմ սաստկապէս կը բողոքէին:

Երբ պատգամադիրը վերջացաւ, Կօհիէ զայն իւր
քարտուղարին յանձնեց, և Մուլէն անօթի ըլլալով տուն
դարձաւ քիչ մը բան ուտելու համար:

Կէս օրուան ժամը չորսն էր:

Պահ մը վերջը Կօհիէի քարտուղարը խռովեալ ներս
մտաւ:

— Է՛հ ուրեմն, հարցուց անոր Կօհիէ, տակաւին
չը մեկնեցա՞ք:

— Քաղաքացի նախագահ, պատասխանեց երի-
տասարդը, պալատան մէջ բանտարկուած ենք:

— Բանտարկուած է:

— Պահակաւորները փոխուած է, և հրամանատա-
րը Ժիւլպէ զօրապետը չէ այլ ևս:

— Ո՞վ յաջորդեց Է անոր:

— Կարծեմ Մօրօ զօրապետը:

— Մօրօ՞. անկարելի է... և Պարրաս, այդ վա-
տը ո՞ր է:

— Դուր կրօնպաւա ագարակը մեկնե՞ր է: